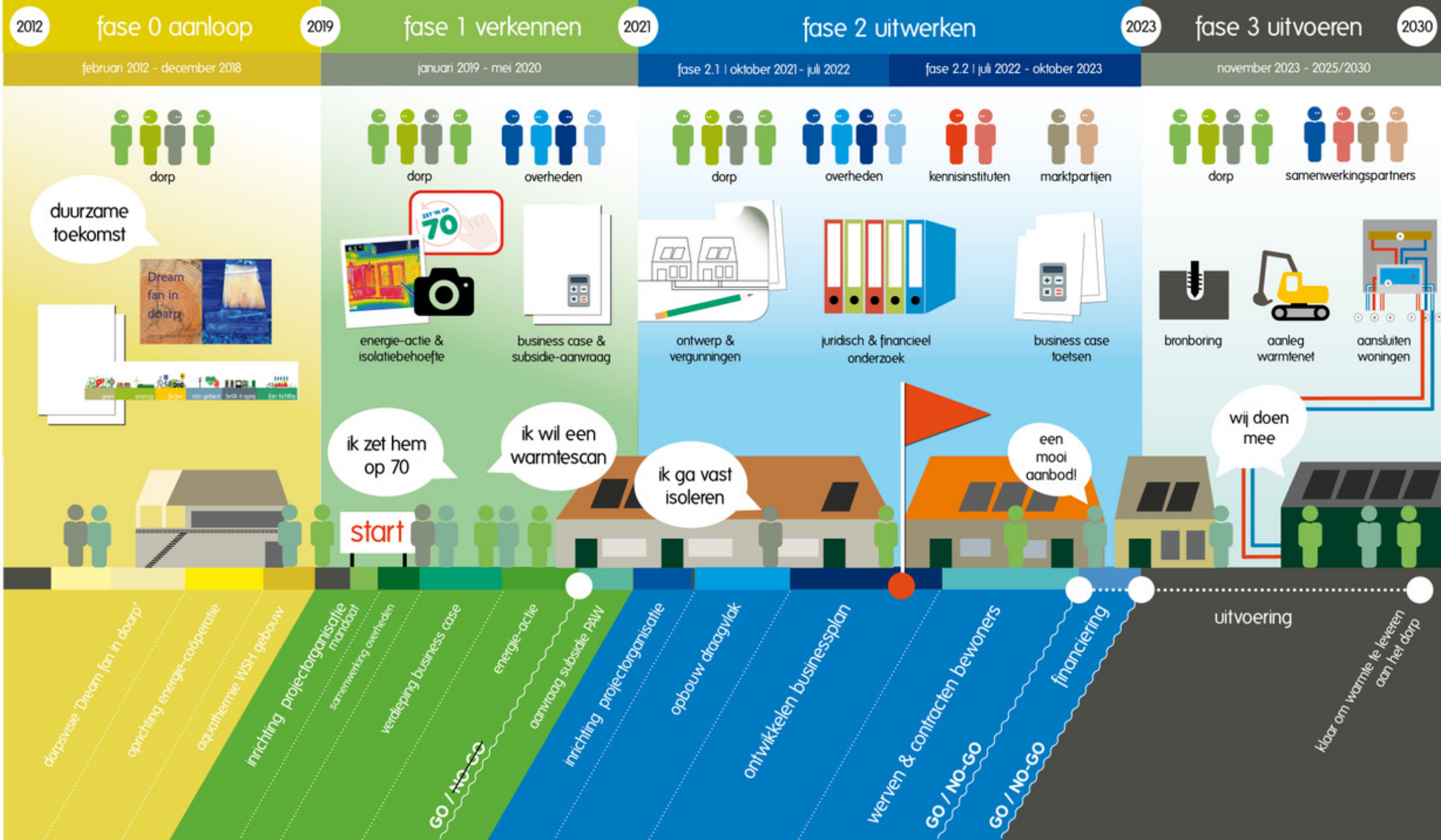

Inhoudsopgave

Fase 0 | [Aanloophase](#)

1. [Duurzame dorpsvisie](#)
2. [Organisatie Energie-activiteiten](#)
3. [Succesvol voorbeeld aquathermie](#)
4. [Orientatie potentie aquathermie](#)
5. [Concretisering initiatief](#)
6. [Communicatie en draagvlak](#)

Fase 1 | [Verkenningsfase](#)

1. [Startbijeenkomst met dorp](#)
2. [Samenwerking met overheden](#)
3. [Stuurgroep Warm Heeg](#)
4. [Draagvlak en communicatie](#)
5. [Onderzoek haalbaarheid Warm Heeg](#)
6. [Inventarisatie woningen](#)
7. [Kennisuitwisseling en samenwerking](#)
8. [Financiering Fase 1](#)
9. [Aanvraag Proeftuin Aardgasvrije Wijken \(PAW\)](#)
10. [Vorbereiding Fase 2](#)
11. [Herijking aanpak Fase 2](#)

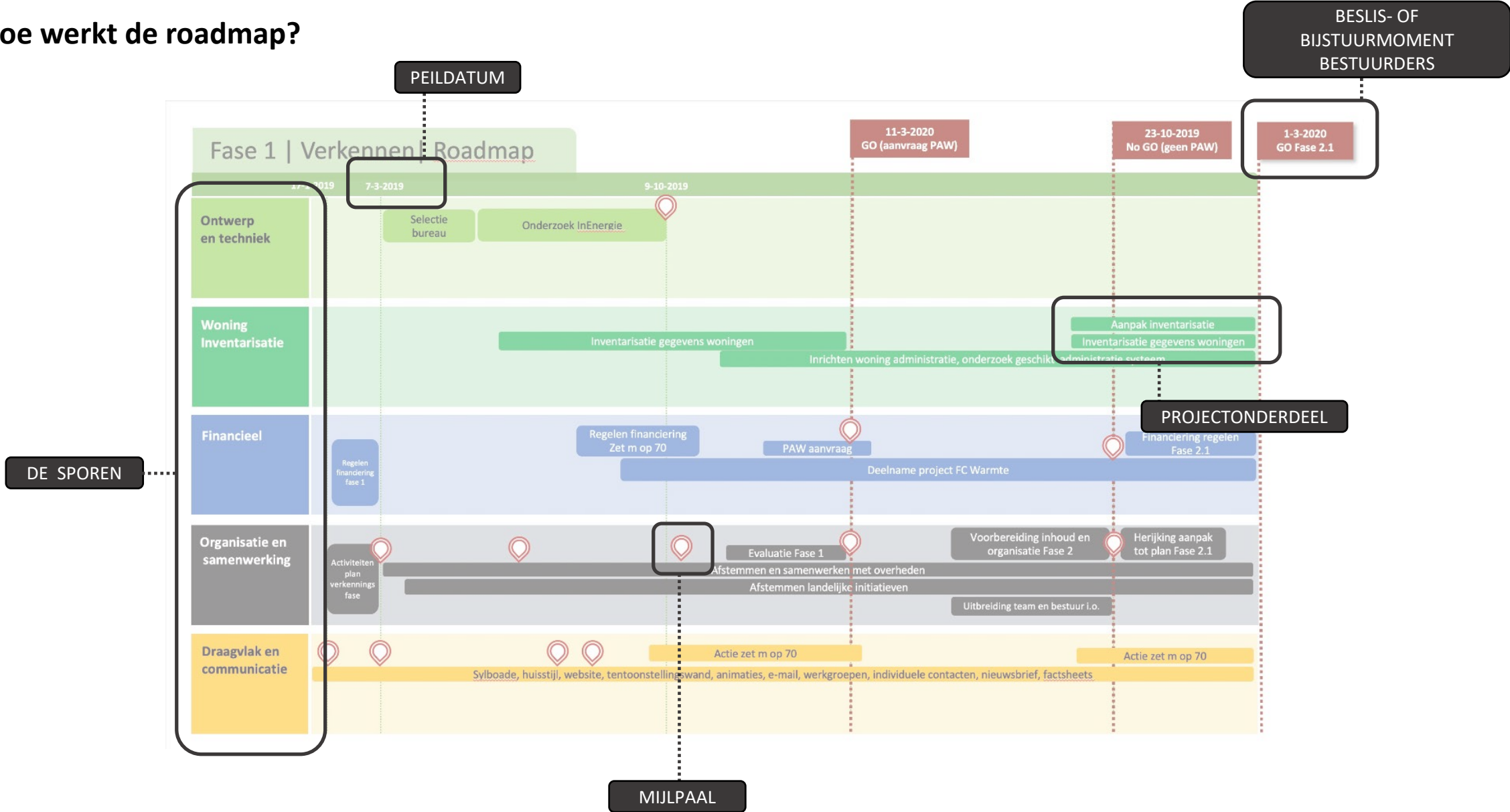

TOELICHTING OP DIT LOGBOEK

Dit concept is bedoeld als een overzichtelijke en toegankelijk vorm voor het delen van de producten en ervaringen van Warm Heeg. We zijn begonnen met Fasen 0 en 1 omdat die al zijn afgerond en niet al te complex waren vergeleken met de huidige en toekomstige fasen.

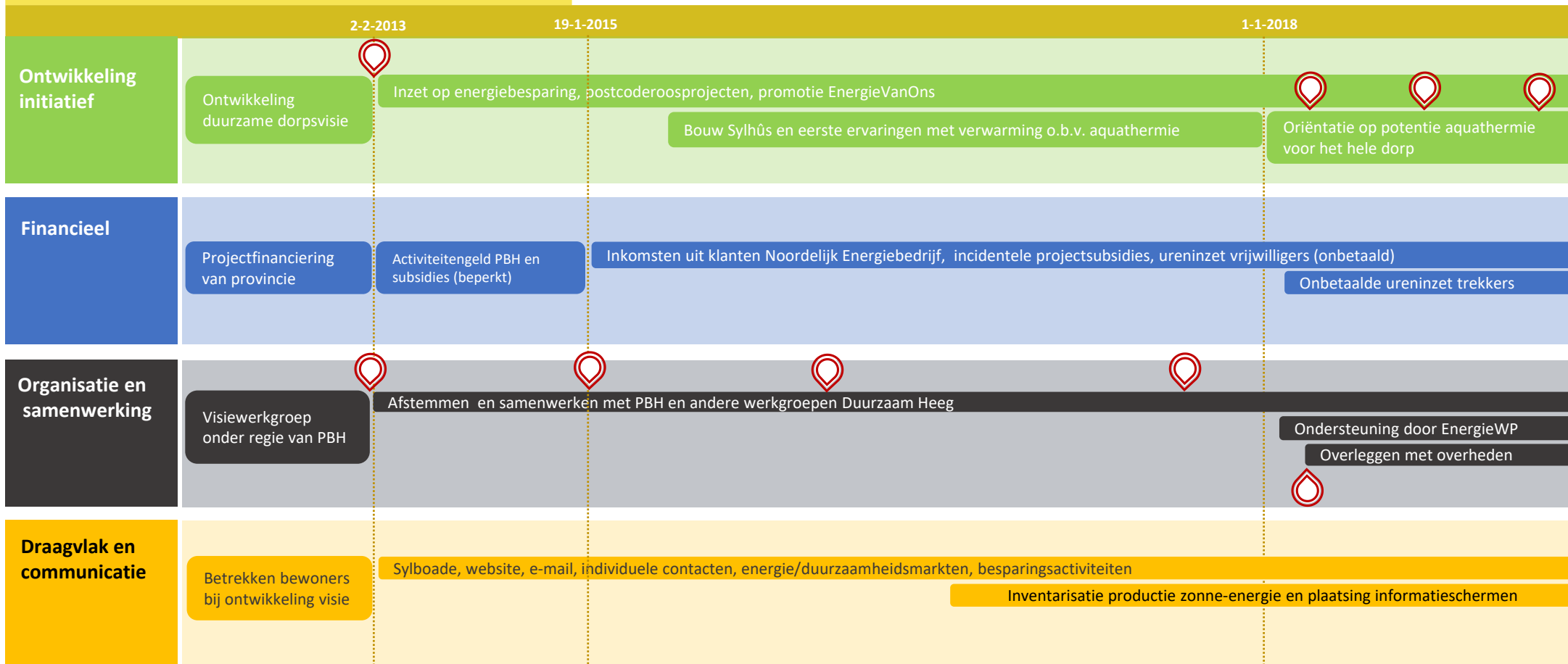
Hoe werkt de roadmap?

Aanloop

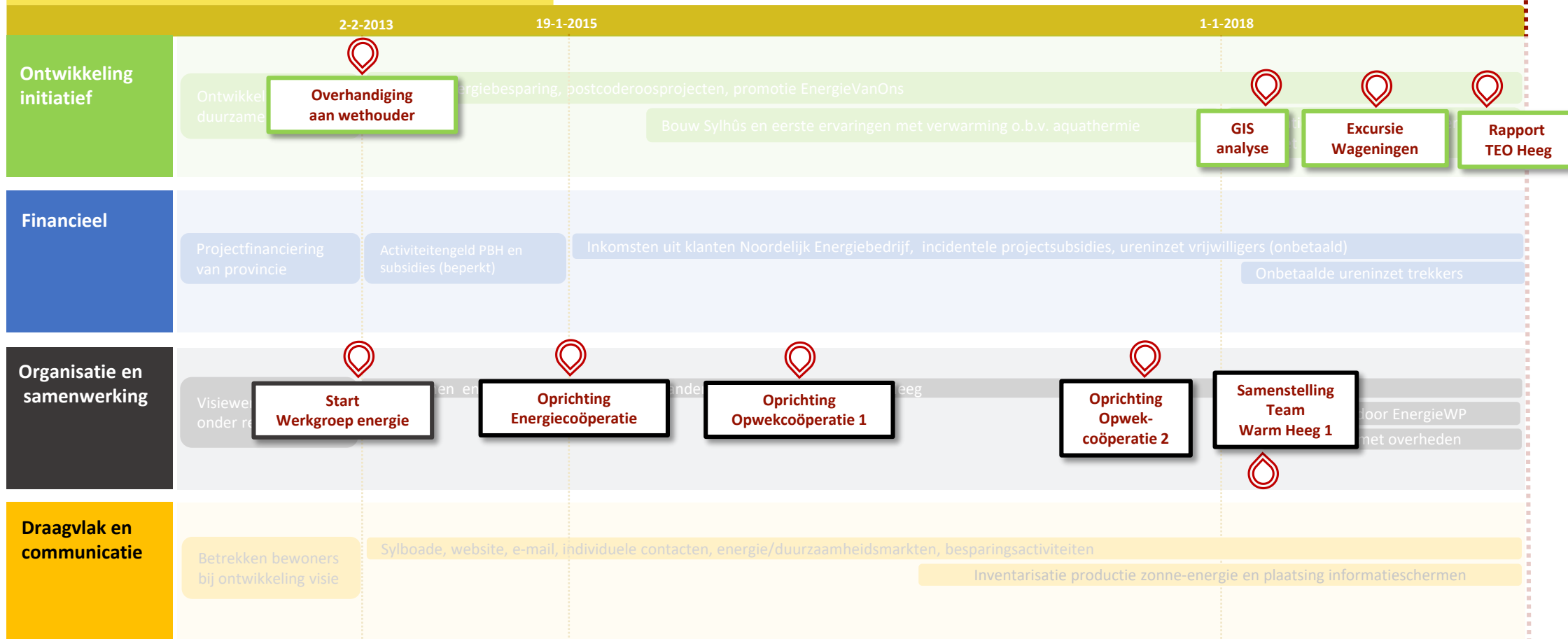
Fase 0 | Aanloop | Roadmap

3-12-2018
GO Fase 1

Fase 0 | Aanloop | Roadmap

3-12-2018
GO Fase 1

Fase 0 | Aanloop | 0.1 Duurzame dorpsvisie

3-12-2018
GO Fase 1

	2-2-2013	19-1-2015	1-1-2018
Ontwikkeling initiatief	Ontwikkeling duurzame dorpsvisie		
Financieel	Projectfinanciering van provincie		
Organisatie en samenwerking	Visiewerkgroep onder regie van PBH		
Draagvlak en communicatie	Betrekken bewoners bij ontwikkeling visie		

0.1 Duurzame dorpsvisie

In 2012 ging een groep bewoners onder regie van PBH aan de slag met de ontwikkeling van een -> **duurzame dorpsvisie**. Dit gebeurde aan de hand van een integrale duurzaamheidskapstok bestaande uit -> **vijf duurzame spelregels: "5xBeterBezig"**. Op veel verschillende manieren werden inwoners van Heeg bij het ontwikkelingstraject betrokken. Het visietraject werd professioneel begeleid dankzij een provinciale subsidie vanwege het pilot-karakter. Naast een droom voor het jaar 2025 bevatte de visie een concreet actieplan voor uitvoering. Begin 2013 gingen twee werkgroepen daar gelijk mee aan de slag: een Energiewerkgroep en een Dorpstuinwerkgroep. In de jaren daarna zijn ook rond andere thema's werkgroepen opgericht. Zo ontstond in de loop der jaren een divers netwerk van werkgroepen en betrokken bewoners, met een grote diversiteit aan activiteiten. Voor de -> **dorpsvisie** en alle activiteiten die daaruit zijn voortgekomen, zie -> www.duurzaamheeg.nl

[terug naar overzicht fase 0](#)

Fase 0 | Aanloop | 0.2 Organisatie energie-activiteiten

3-12-2018
GO Fase 1

0.2 Organisatie energie-activiteiten

[terug naar overzicht fase 0](#)

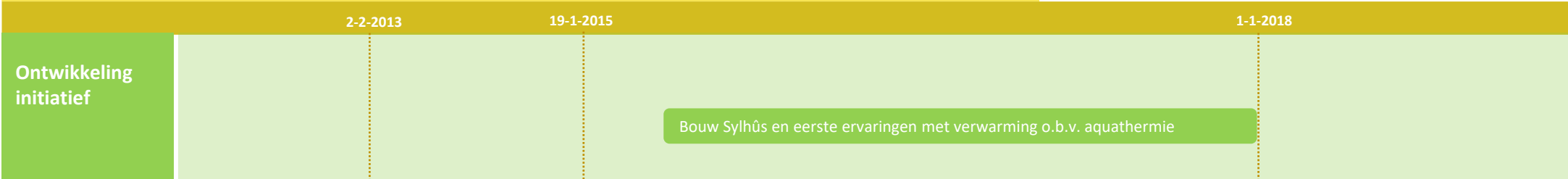
Direct na de presentatie van de -> **dorpsvisie** ging een bewonerswerkgroep aan de slag met het realiseren van de energiedoelen. Begin 2015 leidde dit tot de oprichting van de -> **Coöperatie Duurzaam Heeg U.A.** Naast het betrekken van leden en andere dorpsgenoten bij de verschillende activiteiten, moedigde het coöperatiebestuur de inwoners van Heeg aan om klant te worden van het -> **noordelijke coöperatieve energiebedrijf EnergieVanOns**. De uitdaging om in Heeg een van de eerste postcodeoosprojecten van Friesland te realiseren werd voortvarend opgepakt. Medio 2016 was de oprichting van de eerste opwekcoöperatie van Heeg een feit. Zo'n twee jaar later volgde de oprichting van een tweede opwekcoöperatie.

-> de roadmap

Fase 0 | Aanloop | 0.3 Succesvol voorbeeld aquathermie

3-12-2018
GO Fase 1

→ de roadmap

0.3 Succesvol voorbeeld aquathermie

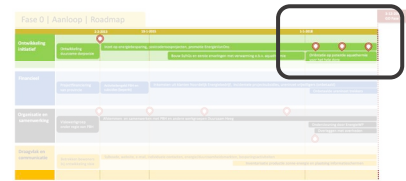
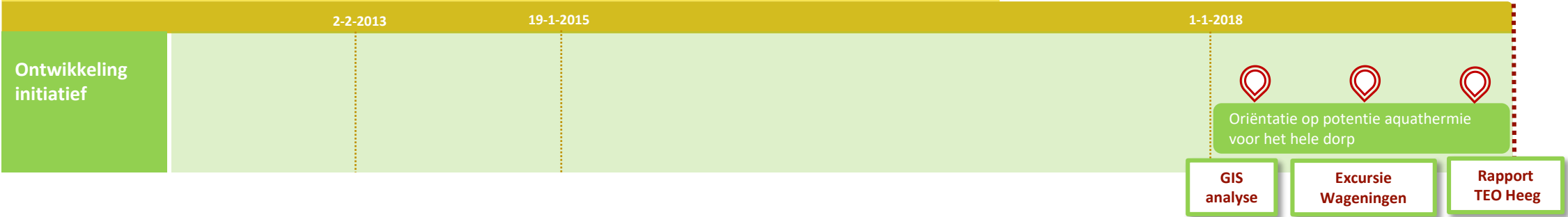
In 2015 en 2016 bouwde een grote groep watersportvrijwilligers onder deskundige leiding een nieuw verenigingsgebouw aan de oever van het Hegermeer, It Sylhûs. Vanwege de hoge kosten voor een gasaansluiting besloten de betrokken partijen het gebouw te gaan verwarmen met behulp van warmte uit het oppervlaktewater van het meer. Een lokale installateur legde het systeem aan en tot op heden wordt het gebouw geheel naar tevredenheid op deze manier verwarmd. De stroom die nodig is voor het functioneren van de warmteapparatuur wordt opgewekt met een groot aantal zonnepanelen op het dak van het gebouw. Lees -> **hier** meer over de verwarming van It Sylhûs.

[terug naar overzicht fase 0](#)

Fase 0 | Aanloop | 0.4 Oriëntatie potentie aquathermie

3-12-2018
GO Fase 1

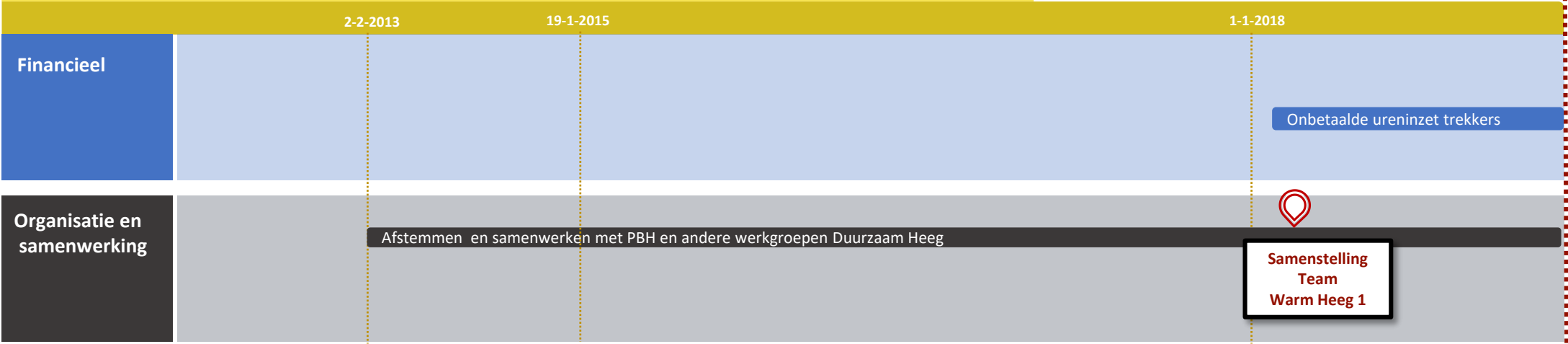
-> de roadmap

0.4 Oriëntatie potentie aquathermie

Geïnspireerd door de aquathermie-verwarming van It Sylhus verdiepte een van de coöperatie-bestuursleden zich in de potentie van aquathermie voor het hele dorp. Hij ging in overleg met de gemeente en het Wetterskip die positief stonden tegenover het idee. Er kwamen studieresultaten naar buiten die de potentie van aquathermie voor Heeg positief beoordeelden (-> **GIS-analyse** en -> **TEO-rapport Heeg**). Een excursie naar succesvolle praktijkvoorbeelden elders in het land versterkte de overtuiging dat dit voor Heeg een goede oplossingsrichting zou kunnen zijn. Het cooperatiebestuur besloot het idee te omarmen en verder te brengen.

[terug naar overzicht fase 0](#)

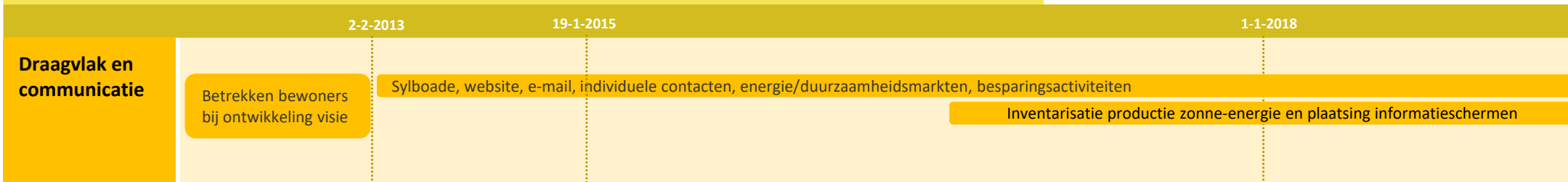
→ de roadmap

0.5 Concretisering initiatief

Het voornemen van het coöperatiebestuur om het initiatief verder te brengen, resulteerde in de samenstelling van een trekkersteam van twee bewoners uit Heeg, beiden met professionele achtergrond en met grote betrokkenheid bij de Dorpsvisie en de Coöperatie. Samen met deze trekkers en met ondersteuning van de Energiewerkplaats Fryslân, ging het coöperatiebestuur het gesprek aan met de gemeente Súdwest-Fryslân die op zoek was naar een pilotdorp voor een aanvraag bij de rijksregeling Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW). Na meerdere gesprekken, ook met de provincie en het Wetterskip, besloten de partijen gezamenlijk verder te gaan. De inzet vanuit Heeg was in deze periode op vrijwillige basis, dus onbetaald. Voor de vervolgactiviteiten stelde de coöperatie als randvoorwaarde dat de coöperatie op gelijkwaardige basis aan de samenwerking zou deelnemen, met een gelijkwaardige positie in de aansturing en met betaling van de trekkers voor de uitvoering van werkzaamheden.

[terug naar overzicht fase 0](#)

→ de roadmap

0.6 Communicatie en draagvlak

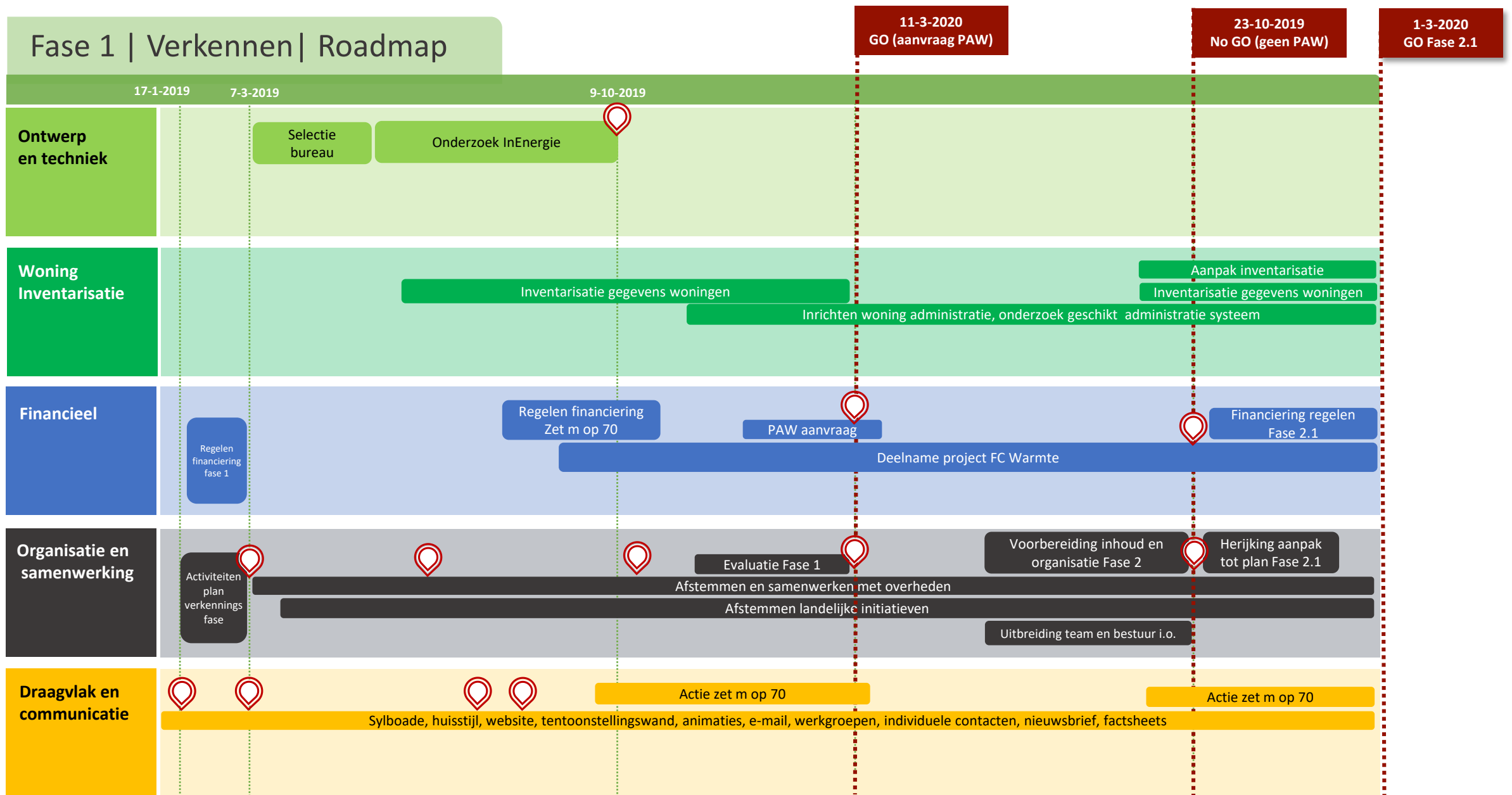
Gedurende de gehele aanlooperperiode vonden veel verschillende activiteiten plaats om bewoners van Heeg te betrekken bij de energiedoelstelling van → **de dorpsvisie**. Via onder andere → **duurzaamheidsmarkten** werden bewoners aangemoedigd energiebesparende maatregelen en zonnepanelen te nemen en de overstap naar het noordelijke energiebedrijf EnergieVanOns te maken. In deze periode werd nog niet gecommuniceerd over een mogelijke collectieve warmtevoorziening. De ideeën hiervoor waren nog te pril.

Wél vonden allerlei activiteiten rond hele andere duurzame thema's plaats, georganiseerd en uitgevoerd door andere werkgroepen. Juist door het brede aanbod van duurzaamheidsthema's groeide het netwerk van dorpsgenoten met draagvlak voor duurzame ontwikkeling gestaag. Zie voor alle verschillende duurzaamheidsactiviteiten → www.duurzaamheeg.nl.

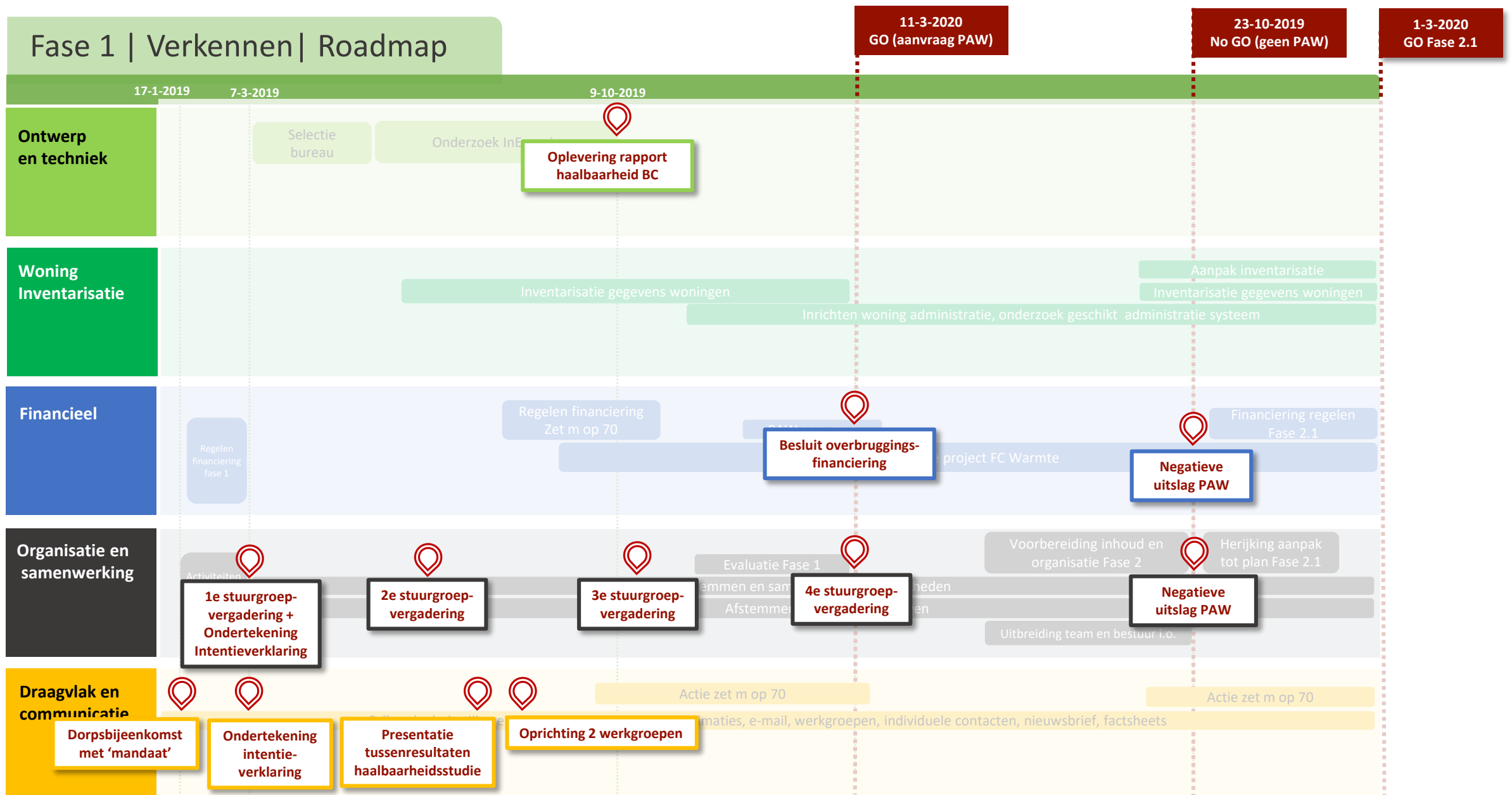
[terug naar overzicht fase 0](#)

Verkennen

Fase 1 | Verkennen | Roadmap

Fase 1 | Verkennen | Roadmap

Fase 1 — Verkennen | 1.1 Startbijeenkomst met het dorp

11-3-2020
GO (aanvraag PAW)

23-10-2019
No GO (geen PAW)

1-3-2020
GO Fase 2.1

17-1-2019

7-3-2019

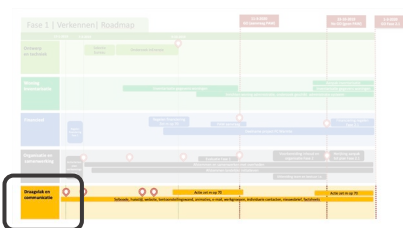
9-10-2019

Draagvlak en
communicatie

Dorpsbijeenkomst
met 'mandaat'

Sylboade, huisstijl, website, tentoonstellingswand, animaties, e-mail, werkgroepen, individuele contacten, nieuwsbrief, factsheets

→ de roadmap

1.1 Startbijeenkomst met het dorp

Op 17 januari 2019 presenteerde de energiecoöperatie in het dorps huis de eerste ideeën voor een collectieve warmtevoorziening voor Heeg op basis van aquathermie. Alle bewoners waren -> **hiervoor huis-aan-huis uitgenodigd**. Een -> **zorgvuldige voorbereiding** van de bijeenkomst zorgde voor een zo goed mogelijke aansluiting bij de uiteenlopende vragen en zorgen van de bewoners. Na -> **de presentatie** gaven de ongeveer 80 aanwezige dorpsbewoners mandaat aan de energiecoöperatie om namens het dorp de mogelijkheden voor een collectieve warmtevoorziening verder te onderzoeken.

[terug naar overzicht fase 1](#)

<<

[1](#)

[2](#)

[3](#)

[4](#)

[5](#)

[6](#)

[7](#)

[8](#)

[9](#)

[10](#)

[11](#)

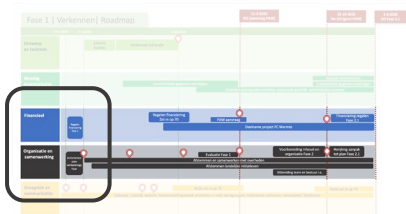
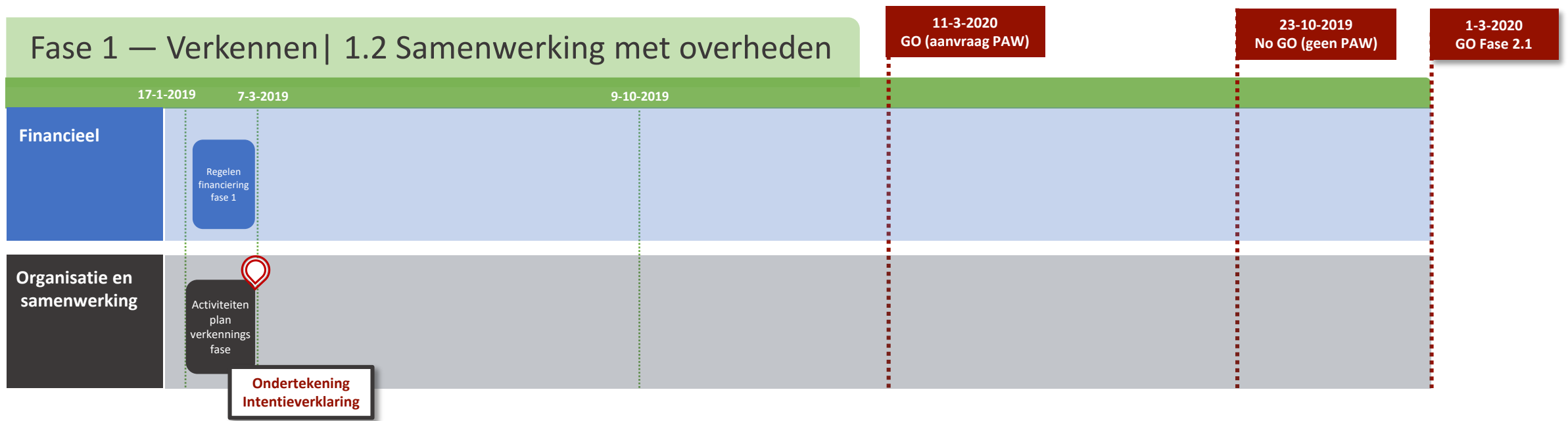
[inhoud](#)

>>

>>|

Fase 1 — Verkennen | 1.2 Samenwerking met overheden

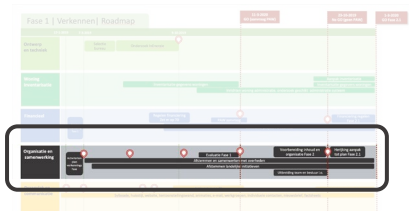
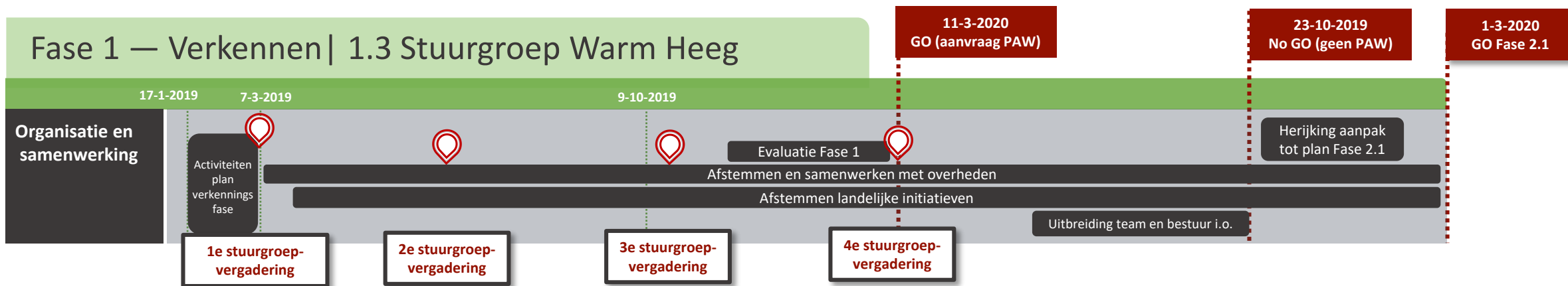
→ de roadmap

1.2 Samenwerking met overheden

Na 17 januari 2019 gingen de trekkers samen met de overheden aan de slag met het regelen van de onderlinge samenwerking. De coöperatie stelde een **→ activiteitenplan met begroting** op en de partijen maakten afspraken over de financiering en de organisatie van de samenwerking. De Energiecoöperatie, Plaatselijk Belang Heeg, Gemeente Súdwest-Fryslân, provincie Fryslân en het Wetterskip vaardigden elk een vertegenwoordiger af voor deelname aan de stuurgroep Warm Heeg. De onderlinge afspraken werden vastgelegd in **→ een intentieverklaring voor de verkenningfase** die **→ de stuurgroepleden op 7 maart 2019 ondertekenden** tijdens een feestelijke bijeenkomst in het dorps huis. Ook bewoners waren hiervoor **→ uitgenodigd** en konden **→ mede-ondertekenen**. Speciaal voor de gelegenheid gaven professor Kleinstein en zijn assistent Wattsun, beide inwoners van Heeg, een **→ college over de principes van warmtewinning** uit het oppervlaktewater van het Hegermeer.

[terug naar overzicht fase 1](#)

Fase 1 — Verkennen | 1.3 Stuurgroep Warm Heeg

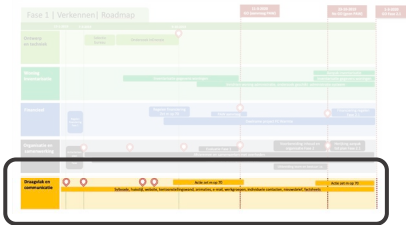
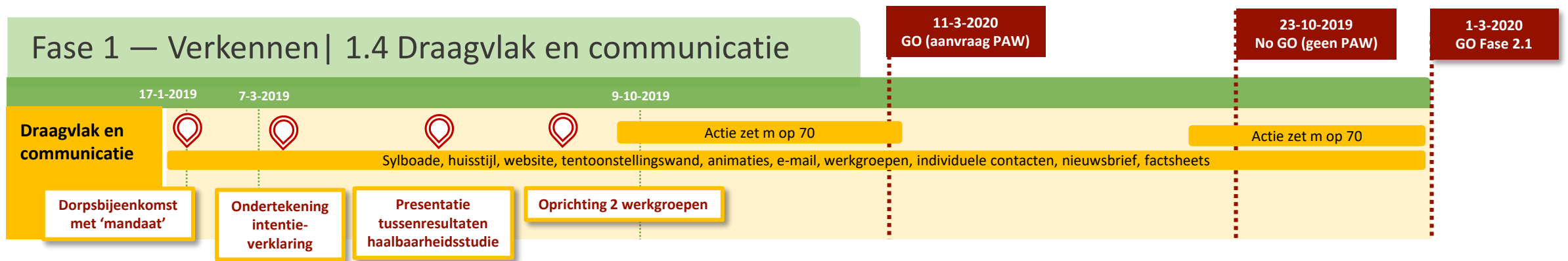
→ de roadmap

1.3 Stuurgroep Warm Heeg

Voorafgaand aan de feestelijke ondertekening van de -> **intentieverklaring** op 7 maart 2019 vond de eerste vergadering plaats van de Stuurgroep Warm Heeg. Deze was voor de verkenningfase ingericht -> **met vijf bestuurders** van de samenwerkende partijen (Energiecoöperatie, Plaatselijk Belang, gemeente Súdwest-Fryslân, Provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân). De stuurgroep zag toe op de uitvoering van het -> **Activiteitenplan Warm Heeg**. Uitvoering vond plaats door -> **twee lokale trekkers uit Heeg en ambtelijke vertegenwoordigers van de overheden**. De stuurgroep kwam in totaal vier keer bij elkaar. De stukken van deze vergaderingen vind je -> **hier**.

[terug naar overzicht fase 1](#)

Fase 1 — Verkennen | 1.4 Draagvlak en communicatie

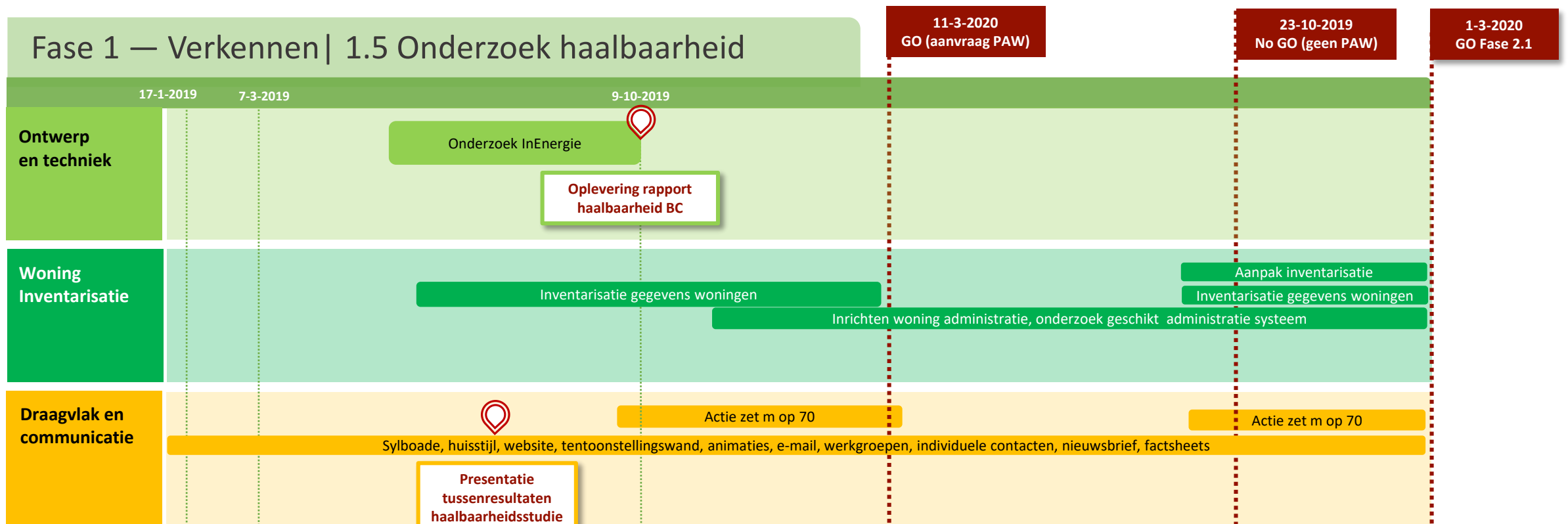
→ de roadmap

1.4 Draagvlak en communicatie

Direct na de → **startbijeenkomst** gingen we aan de slag met de basis voor goede communicatie: het → **Warm Heeg logo**, een daarop aansluitende huisstijl, → **een website**, een tweetal animatiefilmpjes (→ **Hoe werkt aquathermie?**, → **Waarom collectief?**) en een → **lijst veel gestelde vragen en antwoorden**. Dit gebeurde met een lokale vormgever en lokale tekstschrijvers. Op → **de feestelijke bijeenkomst in maart** werden de website en het eerste animatiefilmpje gelanceerd. In de maanden daarna volgden maandelijkse → **stukjes in dorpskrant de Sylboade, enkele nieuwsbrieven, meerdere presentaties** aan het dorp en buurtverenigingen, de oprichting van → twee bewonerswerkgroepen, → **een tentoonstellingswand** over Warm Heeg in een pand in het centrum en → **een factsheet over waterstof**. Om bewoners ook op niveau van het eigen huishouden te betrekken bij Warm Heeg ontwikkelden we de actie → **Zet 'm op 70**. Deze actie loopt in de wintermaanden en startte in het najaar van 2019.

[terug naar overzicht fase 1](#)

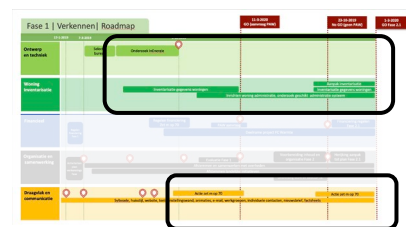
Fase 1 — Verkennen| 1.5 Onderzoek haalbaarheid

1.5 Onderzoek haalbaarheid

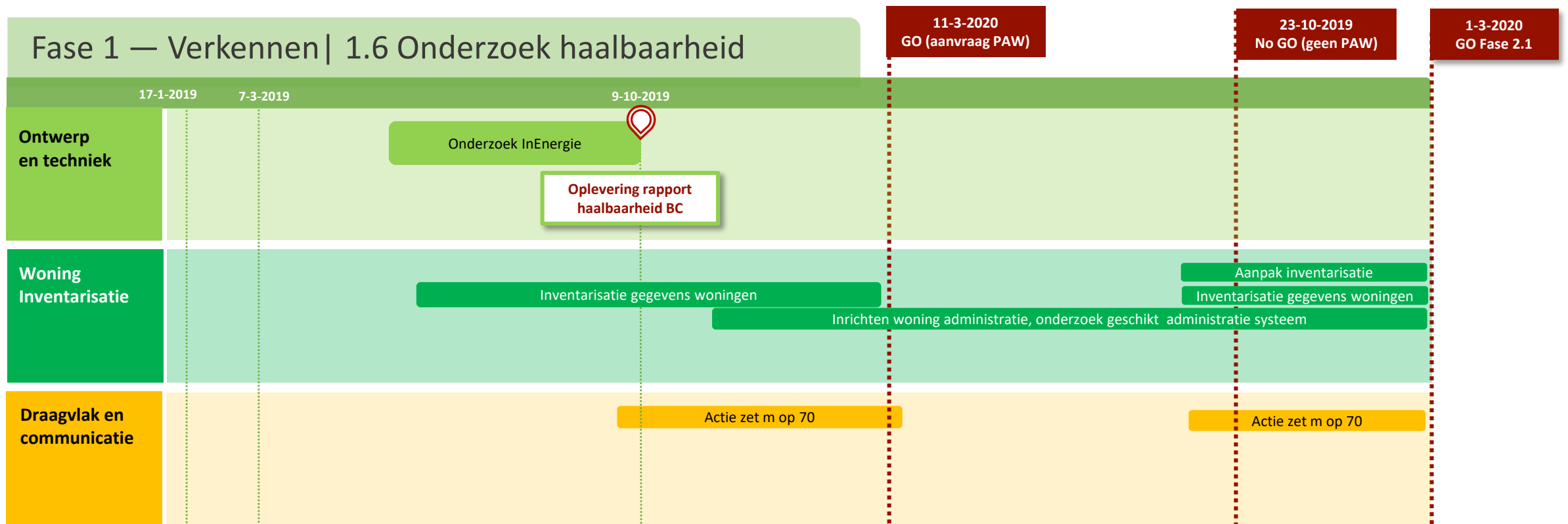
Om een beter beeld te krijgen van de haalbaarheid van de Business Case lieten de samenwerkende partners een verdiepend onderzoek uitvoeren. Uit drie aanbiedingen selecteerden de gemeente en team Warm Heeg gezamenlijk het Adviesbureau InEnergie. Het bureau werkte meerdere scenario's uit en leverde begin oktober -> **een rapport** op met de eindresultaten. In juni werden -> **de voorlopige resultaten** aan het dorp gepresenteerd.

[terug naar overzicht fase 1](#)

-> de roadmap

Fase 1 — Verkennen | 1.6 Onderzoek haalbaarheid

1.6 Onderzoek haalbaarheid

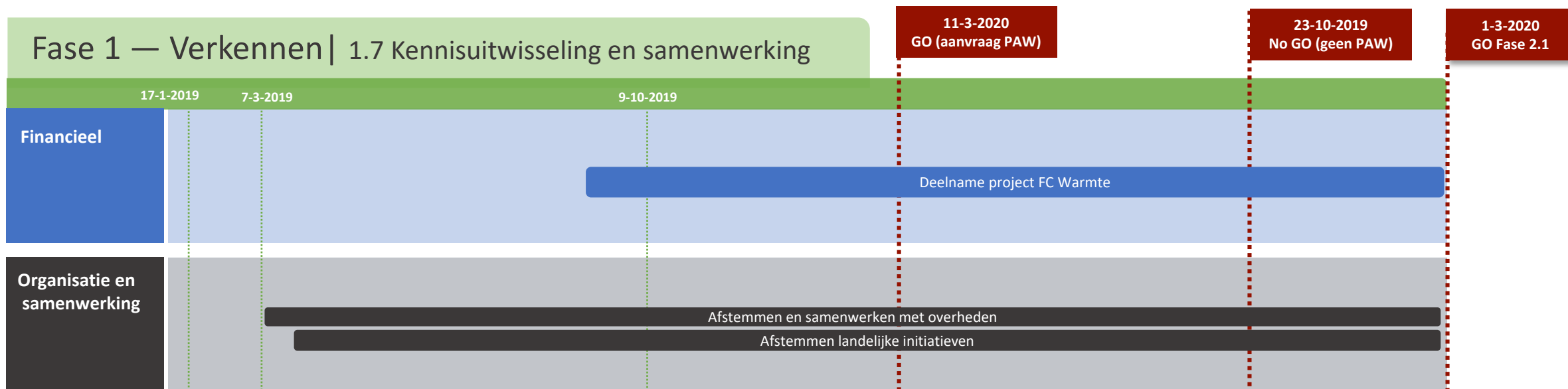
Bij de start van het -> **verdiepende onderzoek van InEnergie** bleek al snel dat veel openbare data over energielabels van woningen niet aansluiten bij de actualiteit. Samen met team Warm Heeg werd een snelle inventarisatie van woningen van verschillende woningtypen uitgevoerd om nauwkeuriger scenario-berekeningen te kunnen maken. De -> **Actie Zet 'm op 70** werd gebruikt om van nog meer woningen gegevens te verzamelen en er startte een zoektocht naar een -> **goed administratiesysteem**. Geen enkel bestaand systeem bleek echter volledig genoeg aan de eisen te voldoen. De keuze voor een oplossing werd verschoven naar de volgende Fase, in de tussentijd gebruikmakend van Excel. Bij de voorbereiding van Fase 2 werden alle opgedane inventarisatie-ervaringen verwerkt tot een -> **standaard inventarisatie-aanpak** voor Fase 2.

[terug naar overzicht fase 1](#)

-> de roadmap

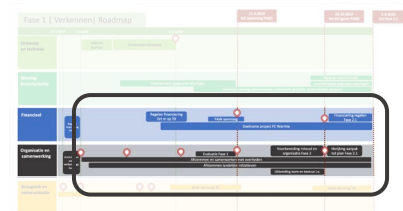
Fase 1 — Verkennen | 1.7 Kennisuitwisseling en samenwerking

1.7 Kennisuitwisseling en samenwerking

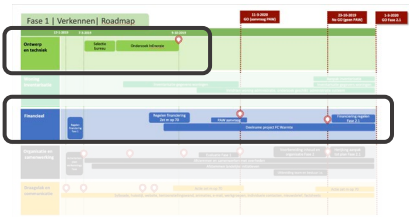
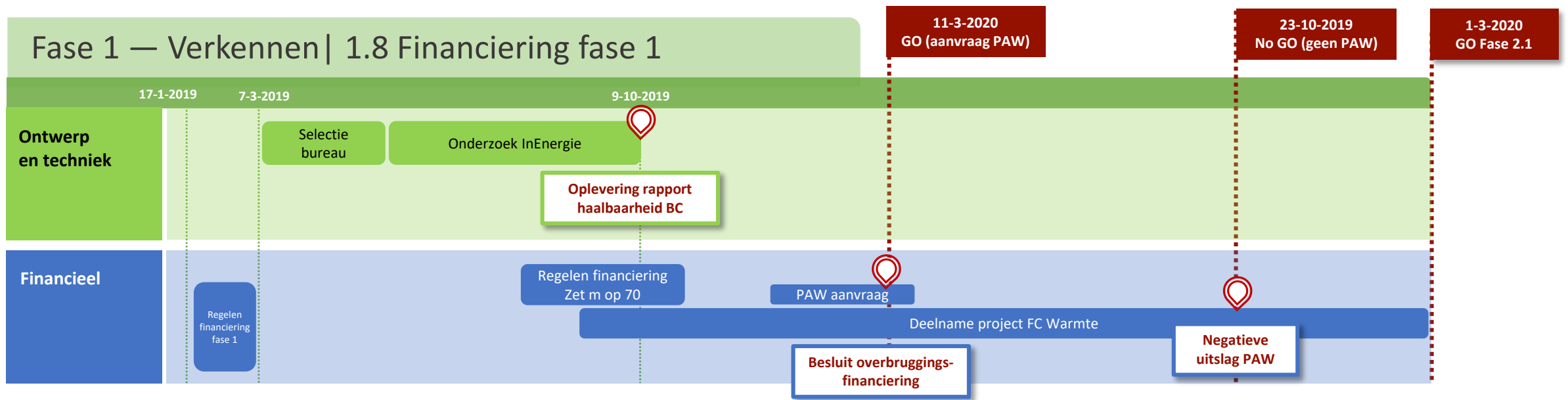
Naast de samenwerking met de drie betrokken overheden zocht Warm Heeg al vroeg in de Verkenningfase aansluiting bij het landelijk netwerk van warmte-initiatieven van onderop. Dit netwerk valt inmiddels onder de dienst -> **Buurtwarmte van Energie Samen**. De kennisuitwisseling binnen dit netwerk bleek zeer waardevol en is dat nog steeds. Als pioniers liepen en lopen we tegen dezelfde problemen aan en het gezamenlijk genereren van oplossingen en uitwisselen van kennis en ervaring is goud waard in de huidige transitieperiode waarin niemand precies weet hoe het moet. Aanvullend hierop nam Warm Heeg vanaf de zomer deel aan een samenwerkingsproject rond financiering van coöperatieve warmtevoorzieningen. Dit traject leverde maar zeer beperkt oplossingen voor bestaande financieringsknelpunten maar wel veel waardevolle inzichten. De resultaten zijn gevat in een -> **handleiding** en een -> **procesverslag**.

[terug naar overzicht fase 1](#)

-> de roadmap

Fase 1 — Verkennen | 1.8 Financiering fase 1

→ de roadmap

1.8 Financiering fase 1

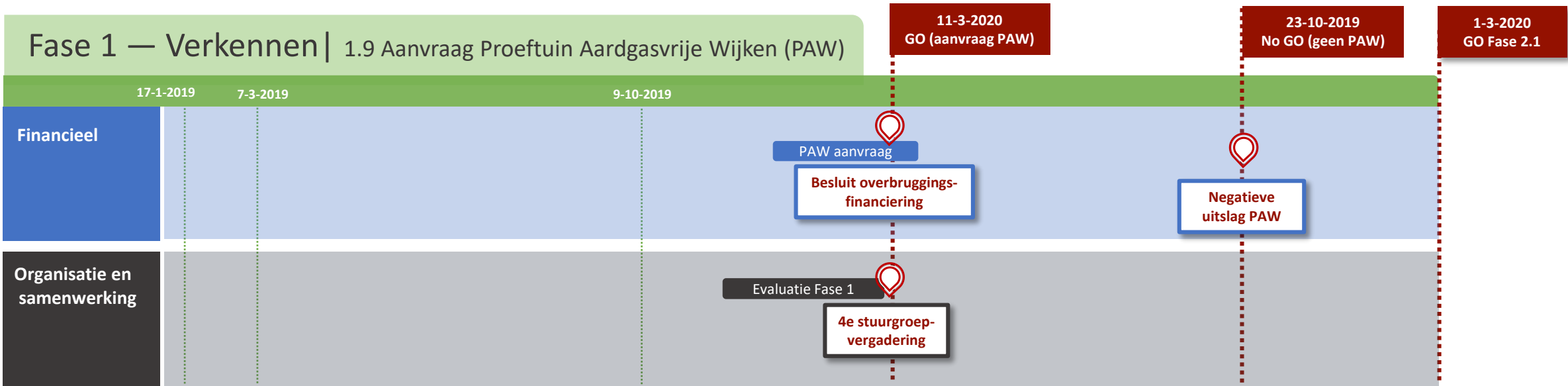
De begroting van het -> **Activiteitenplan Verkenningsfase** werd gedekt door gelijke bijdragen van de drie overheden, in de vorm van subsidie aan de Energiecoöperatie. De coöperatie zelf droeg ook bij in de vorm van onbetaalde uren van de twee trekkers. De coöperatie vulde het budget verder aan met -> **projectsubsidies voor de actie Zet 'm op 70**, een vergoeding voor deelname aan een -> **landelijk project rond financiering van Warmte-initiatieven** en een subsidie via een -> **voucherregeling van SNN**. Het verdiepende onderzoek naar de haalbaarheid van Warm Heeg viel onder de verantwoordelijkheid van de gemeente evenals het daarvoor benodigde budget. Tijdens de laatste stuurgroepvergadering besloten de overheden nog een extra financiële bijdrage aan de Coöperatie te leveren (3 x € 15.000,-) om de periode tot de uitslag op de PAW-aanvraag te kunnen overbruggen.

[terug naar overzicht fase 1](#)

[terug naar overzicht fase 1](#)

Fase 1 — Verkennen | 1.9 Aanvraag Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW)

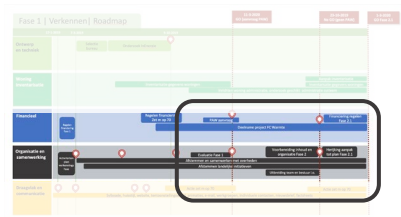

1.9 Aanvraag Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW)

Begin 2020 startten de gemeente en de coöperatie met het schrijven van een aanvraag voor de regeling PAW. Op de laatste stuurvergadering, in maart 2020, werd de Verkenningsfase -> **geëvalueerd**. De stuurgroep concludeerde dat het initiatief kansrijk genoeg was om voort te zetten, zowel qua haalbaarheid van de BC als qua potentieel draagvlak in het dorp. Dit betekende een GO voor het indienen van de aanvraag PAW. Begin april 2020 diende de gemeente -> **de aanvraag** in. Een half jaar later kwam op 23 oktober -> **de uitslag**. Tot ieders grote teleurstelling was deze negatief.

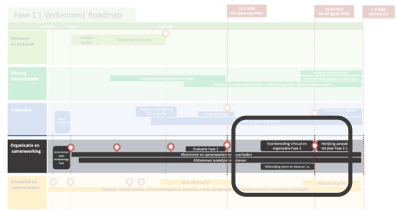
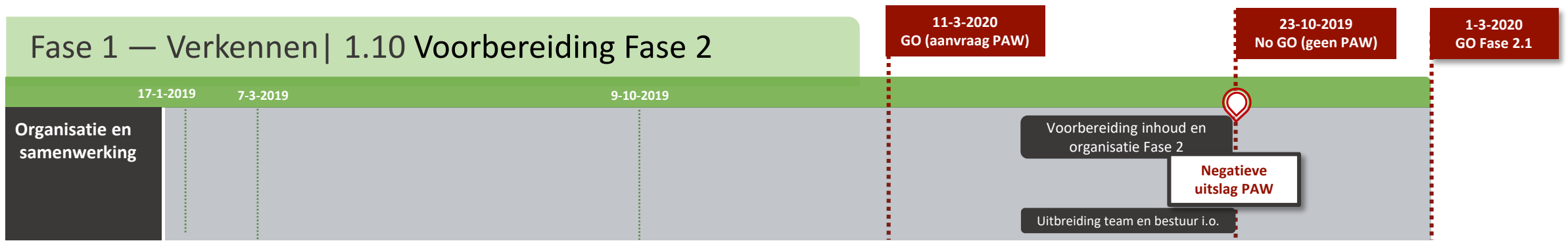
[terug naar overzicht fase 1](#)

[terug naar overzicht fase 1](#)

-> de roadmap

Fase 1 — Verkennen | 1.10 Voorbereiding Fase 2

-> de roadmap

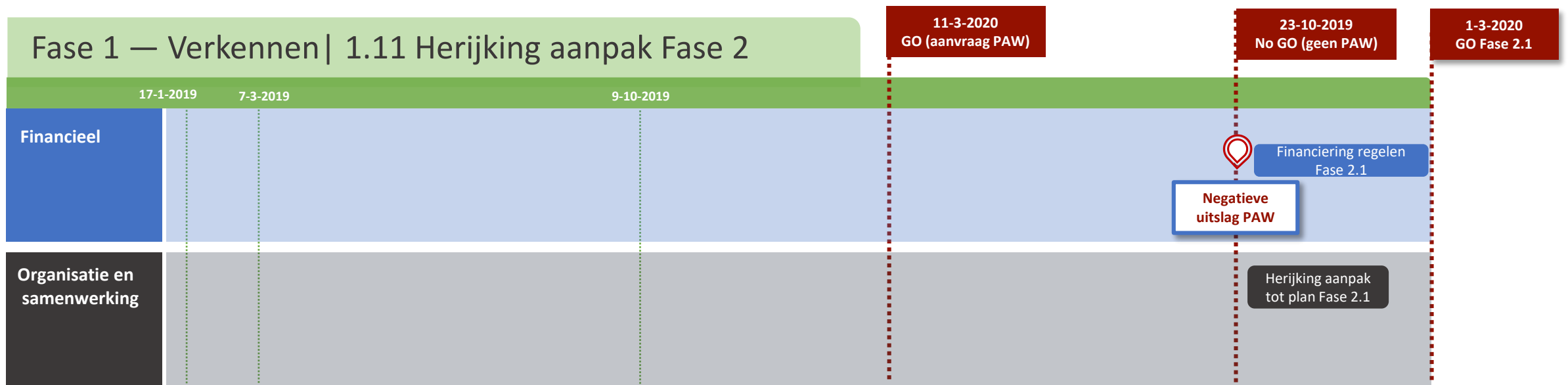
1.10 Voorbereiding Fase 2

Tussen het indienen van de -> **PAW-aanvraag** en het ontvangen van -> **de uitslag** ging Warm Heeg aan de slag met het voorsorteren op de volgende fase. De energiecoöperatie besloot voor deze volgende fase een nieuwe ontwikkelorganisatie in te richten, passend bij de toenemende omvang en complexiteit van het project. Oriëntatie vond plaats naar de meest geschikte rechtsvorm en verschillende dorpsgenoten werden benaderd voor een bestuursfunctie in de nieuw op te richten organisatie. Het uitvoerende team werd alvast uitgebreid met aanvullende expertise naar in totaal -> **zes lokale professionals**. Voor inhoud en aanpak van Fase 2 stelden team en bestuur i.o. alvast een -> **planning in grote lijnen** op.

[terug naar overzicht fase 1](#)

[terug naar overzicht fase 1](#)

Fase 1 — Verkennen | 1.11 Herijking aanpak Fase 2

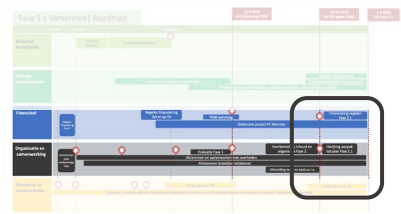

1.11 Herijking aanpak Fase 2

Op 23 oktober 2020 ontvingen we het bericht dat het Rijk de PAW-aanvraag voor Warm Heeg niet had gehonoreerd. Een grote tegenslag voor alle betrokken organisaties. Vanuit de overtuiging dat de pilot Warm Heeg het waard was om voort te zetten, gingen bestuur en team aan de slag met het herijken van de aanpak. Fase 2 werd in modules opgedeeld, zowel qua inhoud als qua begroting. -> **Het eerste deel, Fase 2.1**, werd zo ingericht dat het afgeronde en concrete resultaten zou opleveren die ook van nut zouden zijn als het project daarna onverhoopt zou stoppen. De begroting van dit eerste deel was te overzien en door de betrokken overheden op te brengen. De gemeente en de provincie besloten samen de benodigde financiering voor hun rekening te nemen en zo kwam er een GO voor de start van Fase 2.1

[terug naar overzicht fase 1](#)

[terug naar overzicht fase 1](#)

-> de roadmap